T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

ESAS NO : 2022/518
KARAR NO : 2022/603
KARAR TR : 28/11/2022

ÖZET: Davacının tutuklu bulunduğu Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda,kapalı ziyaretlerde yapılan görüşmelerinin dinlenilerek kaydedildiğindenbahisle uğradığı manevi zararın tazmini istemiyle açtığı davanın, ADLİ YARGI YERİNDEçözümlenmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : B. Ö
Davalı : Adalet Bakanlığı
Vekili : Av. A. Y. Ç

I. DAVA KONUSU OLAY

1. Davacı, Bolu F Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda tutuklu bulunduğunu, bu süre içerisinde kapalı ziyaretlerde yapılan görüşmelerinin dinlenilerek kaydedildiğini öğrenmesi üzerine uygulamanın sonlandırılması isteminde bulunduğunu, bu talebin yerine getirilmemesi ve dinlenilmeye devam edilmesi nedeniyle Bolu İnfaz Hakimliğine itirazda bulunduğunu, itirazının Bolu İnfaz Hakimliğinin 16/09/2020 tarih ve E.2020/1698, K.2020/2040 sayılı kararıyla kabul edildiğini, bu karara yapılan itirazın da Bolu Ağır Ceza Mahkemesinin 22/09/2020 tarih ve Değişik İş No.2020/566 sayılı kararıyla reddedildiğini, hukuka aykırı olarak yapılan kapalı görüşlerin dinlenilmesi ve kaydedilmesi nedeniyle tedirginlik yaşadığını, görüşlerde rahat olmadığını, korku ve kaygı duyduğunu, mahremiyetinin gözetilmediğini, yasal haklarının kısıtlandığını ve iletişim hakkının ihlal edildiğini belirterek,uğradığı zarara karşılık 20.000 TL manevi tazminat ödenmesine karar verilmesi istemiyle idari yargı yerinde dava açmıştır.

II. UYUŞMAZLIĞA İLİŞKİN BAŞVURU SÜRECİ

A. İdari Yargıda

2 . **Bolu İdare Mahkemesi 28/04/2021 tarih ve E.2021/389, K.2021/425 sayı ile,** uyuşmazlığın çözümünün adli yargı yerine ait olduğu gerekçesiyle davanın görev yönünden reddine karar vermiş,istinaf yoluna başvurulması üzerine Ankara Bölge İdare Mahkemesi 10. İdari Dava Dairesi 14/10/2021 tarih ve E.2021/2817, K.2021/3281 sayı ile istinaf isteminin reddi ile kararın onanmasına kesin olarak karar vermiş ve görevsizlik kararı kesinleşmiştir.Kararın ilgili kısmı şöyledir:

> *"Bakılan davada, davacının tutuklu bulunduğu sırada hukuka aykırı olarak yaptığı kapalı görüşlerin dinlenilmesi ve kaydedilmesinin manevi tazminat istemine ilişkin olduğu, manevi zararın doğmasına sebep olarak gösterilen iddiaların yukarıda hükümlerine yer verilen 4675 sayılı İnfaz Hâkimliği Kanunun 4.maddesinde "...işlem ve faaliyetlere ilişkin şikayetleri" karara bağlamanın İnfaz Hâkimliği'nin görevinde olduğu düzenlemesine istinaden, bu konulardaki tazminat ve şikayete bakmakla görevli olan Adli Yargı yerinin aynı şikayetten kaynaklanan manevi tazminat istemine de bakmaya görevli olduğu kanaatine varılmıştır.*
>
> *Bu durumda, uyuşmazlığın 4675 sayılı İnfaz Hâkimliği Kanunu ve 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkındaki Kanun hükümlerine göre çözümlenmesi gerektiğinden, anılan uyuşmazlığın görüm ve çözümünde adli yargı yerinin görevli olduğu sonucuna ulaşılmıştır.*
>
> *Nitekim, benzer bir uyuşmazlıkta Uyuşmazlık Mahkemesi tarafından verilen 23.11.2020 tarih ve E:2020/652, K:2020/682 sayılı kararın da bu yönde olduğu görülmektedir."*

3. Davacı bu kez, aynı istemle adli yargı yerinde dava açmıştır.

B. Adli Yargıda

4.Bolu 1. Asliye Hukuk Mahkemesi 01/10/2021 tarih ve E.2021/293, K.2021/435 sayı ile uyuşmazlığın ağır ceza mahkemesinde görülmesi gerektiğinden, davanın usulden reddine, talep halinde dosyanın Bolu Ağır Ceza Mahkemesine gönderilmesine karar vermiş, bu karar kesinleşmiştir.

5. **Bolu 2. Ağır Ceza Mahkemesi 27/05/2022 tarih ve E.2022/133, K.2022/128 sayıile,** Yargıtay 12. Ceza Dairesinin 04/12/2013 tarih ve 2013/20679 Esas - 2013/27877 Karar sayılı kararında da belirtildiği üzere disiplin cezası ve infaza ilişkin hukuka aykırılıkların CMK'nın 141 ve devamı maddelerinde tahdidi olarak sayılmış bulunan koruma tedbirlerinden olmadığı gerekçesiyle,5271 sayılı CMK'nın 141 ve 142. maddeleri ile 5235 sayılı Kanun'un 6. ve 12. maddeleri gereğince mahkemelerinin görevsizliği nedeniyle talebin reddine, idari yargıda dava açma hususunda davacının muhtariyetine karar vermiş ve bu karar kesinleşmiştir.

III. İLGİLİ HUKUK

6. 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkındaki Kanun'un *"Hükümlüyü ziyaret"* başlıklı 83.maddesi şöyledir:

> *"(1) Hükümlü, belgelendirilmesi koşuluyla eşi, üçüncü dereceye kadar kan ve kayın hısımları ile vasisi veya kayyımı tarafından haftada bir kez ve ayrıca kuruma kabullerinde, zorunlu hâller dışında bir daha değiştirilmemek üzere, ad ve adreslerini bildirdiği en fazla üç kişi tarafından, yarım saatten az ve bir buçuk saatten fazla olmamak üzere çalışma saatleri içinde ziyaret edilebilir. (Ek cümle: 24/1/2013-6411/9 md.) Çocuk hükümlüler için ziyaret süresi bir saatten az, üç saatten fazla olmamak üzere belirlenir.*
>
> *(2) Birinci fıkrada belirtilenler dışındaki kimselerin ziyaretine Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından yazılı olarak izin verilebilir.*
>
> *(3) Görüşler, koşul ve süreleri Adalet Bakanlığınca hazırlanan yönetmelikle kapalı ve açık olmak üzere iki biçimde yaptırılır.*
>
> *(4) (Ek:17/6/2021-7328/8 md.) Önceden bilgilendirilmek suretiyle, kapalı ceza infaz kurumlarında bulunan ve terör suçları, örgüt kurmak, yönetmek veya örgüte üye olmak suçları ile örgüt faaliyeti kapsamında işlenen suçlardan mahkûm olan veya tehlikeli hâlde bulunan ya da dışarı ile iletişiminin kurum güvenliği açısından tehlikeli olabileceği değerlendirilen hükümlülerin birinci ve ikinci fıkra kapsamındaki kişilerle yapacakları görüşmeler, kamu düzeninin korunması ile kişi, toplum ve kurum güvenliğinin sağlanması veya suç işlenmesinin önlenmesi amacıyla kurum yönetimi tarafından dinlenebilir ve elektronik cihazlar da dâhil olmak üzere kaydedilebilir. Bu fıkra uyarınca tutulan kayıtlar, amacı dışında kullanılamaz ve kanunda açıkça belirtilen hâller dışında hiçbir kişi veya kurumla paylaşılamaz. Bu kayıtlar herhangi bir soruşturma ve kovuşturmaya konu edilmemiş ise en geç bir yıl sonunda silinir. Silme işlemi Cumhuriyet savcısı tarafından denetlenir."*

7. Aynı Kanun'un 116. maddesinde tutuklular hakkında da bu hükümlerin uygulanacağıdüzenlenmiştir.

8. 4675 sayılı İnfaz Hâkimliği Kanunu'nun *"Amaç ve kapsam"* başlıklı 1. maddesinde, bu Kanun'un, ceza infaz kurumları ve tutukevlerinde bulunan hükümlü ve tutuklular hakkında yapılan işlemler veya bunlarla ilgili faaliyetlere yönelik şikâyetleri incelemek, karara bağlamak ve kanunlarla verilen diğer görevleri yerine getirmek üzere kurulan infaz hâkimliklerine ilişkin hükümleri kapsadığı belirtilmiştir.

9. *"İnfaz Hâkimliklerinin Görevleri"* başlıklı 4. maddesi şöyledir:

> *" İnfaz hâkimliklerinin görevleri şunlardır:*
>
> *1. Hükümlü ve tutukluların ceza infaz kurumları ve tutukevlerine kabul edilmeleri, yerleştirilmeleri, barındırılmaları, ısıtılmaları ve giydirilmeleri, beslenmeleri, temizliklerinin sağlanması, bedensel ve ruhsal sağlıklarının korunması amacıyla muayene ve tedavilerinin yaptırılması, dışarıyla ilişkileri, çalıştırılmaları gibi işlem veya faaliyetlere ilişkin şikâyetleri incelemek ve karara bağlamak.*
>
> *2. Hükümlülerin cezalarının infazı, müşahadeye tâbi tutulmaları, açık cezaevlerine ayrılmaları, izin, sevk, nakil ve tahliyeleri; tutukluların sevk ve tahliyeleri gibi işlem veya faaliyetlere ilişkin şikâyetleri incelemek ve karara bağlamak.*
>
> *3. Hükümlü ve tutuklular hakkında alınan disiplin tedbirleri ve verilen disiplin cezalarının kanun, veya diğer mevzuat hükümlerine aykırı olduğu iddiasıyla yapılan şikâyetleri incelemek ve karara bağlamak.*
>
> *4. Ceza infaz kurumları ve tutukevleri izleme kurullarının kendi yetki alanlarına giren ceza infaz kurumları ve tutukevlerindeki tespitleri ile ilgili olarak düzenleyip intikal ettirdikleri raporları inceleyerek, varsa şikâyet niteliğindeki konular hakkında karar vermek.*
>
> *5. (Ek:14/4/2020-7242/4 md.) Cumhuriyet savcısının ceza ve güvenlik tedbirlerinin infazına ilişkin verdiği kararlara karşı yapılan şikâyetleri incelemek.*
>
> *6. (Ek:14/4/2020-7242/4 md.) Ceza ve güvenlik tedbirlerinin infazına ilişkin mahsup, ceza zamanaşımı ve hükümlünün ölümü hâllerinde verilecek kararlar da dahil olmak üzere hâkim veya mahkeme tarafından verilmesi gerekli kararları almak ve işleri yapmak.*
>
> *7. Kanunlarla verilen diğer görevleri yapmak.*
>
> *Kanunlarda başka bir yargı merciine bırakılan konulara ilişkin hükümler saklıdır."*

10. *"İnfaz hâkimliğine şikâyet ve usulü"* başlıklı 5. maddesinde, ceza infaz kurumları ve tutukevlerinde hükümlü ve tutuklular hakkında yapılan işlemler veya bunlarla ilgili faaliyetlerin kanun veya diğer mevzuat hükümlerine aykırı olduğu gerekçesiyle bu işlem veya faaliyetlerin öğrenildiği tarihten itibaren on beş gün, herhalde yapıldığı tarihten itibaren otuz gün içinde şikâyet yoluyla infaz hâkimliğine başvurulabileceği hükmüne ve *"İnfaz Hâkimliğince Şikâyet Üzerine Verilen Kararlar"* başlıklı 6. maddesinin üçüncü fıkrasında, *"İnfaz hâkimi, inceleme sonunda şikâyeti yerinde görmezse reddine; yerinde görürse, yapılan işlemin iptaline ya da faaliyetin durdurulmasına veya ertelenmesine karar verir"* hükmüne ve son fıkrasında *"İtiraz, infaz hâkimliğinin kurulduğu yer ağır ceza mahkemesine yapılır. İnfaz hâkimi aynı zamanda bu mahkemenin üyesi olduğu takdirde itirazla ilgili karara katılamaz."* hükümlerine yer verilmiştir.

IV. İNCELEME VE GEREKÇE

A. İlk İnceleme

11. Uyuşmazlık Mahkemesinin Muammer TOPAL'ın başkanlığında, Üyeler Nilgün TAŞ, Doğan AĞIRMAN, Eyüp SARICALAR, Ahmet ARSLAN, Mahmut BALLI ve Bilal ÇALIŞKAN'ın katılımlarıyla yapılan 28/11/2022 tarihli toplantısında; 2247 sayılı Kanun'un 14. maddesinde öngörülen biçimde olumsuz görev uyuşmazlığı doğduğu, adli yargı dosyasının; davacının istemi üzerine son görevsizlik kararını veren Mahkemece 15. maddede belirtilen hükmün aksine, önceki görevsizlik kararına ilişkin dava dosyası temin edilmedengönderildiği görülmekte ise de; Başkanlıkça idari yargı dosyasının da ilgili Mahkemesinden getirtildiği ve sonuçta usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından, görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

B. Esasın İncelenmesi

12. Raportör-Hâkim Taşkın ÇELİK'in, davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ'nin adli yargının, Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın idari yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra; gereği görüşülüp düşünüldü:

13. Dava, davacının tutuklu olarak bulunduğu kapalı ceza infaz kurumunda ziyaretçileri ile yapmış olduğu kapalı görüşmelerin kayıt altına alınarak dinlendiği, bu suretle tedirginlik, korku ve kaygı duyduğu, mahremiyetinin gözetilmediği, yasal haklarının kısıtlandığı,iletişim hakkının ihlal edildiği ileri sürülerek uğranılan manevizararın tazminiistemiyle açılmıştır.

14. Olayda, davacı iddiasının, yukarıda hükümlerine yer verilen 4675 sayılı İnfaz Hâkimliği Kanunu'nun 4. maddesinde yer alan *"...dışarıyla ilişkileri..."* konusuna ilişkin olup,bu şikayetleri incelemenin ve karara bağlamanın İnfaz Hâkimliğinin görevinde olduğu düzenlemesine istinaden, bu konulardaki şikayetlere bakmakla adli yargı yerinin görevli olduğu belirlenmiş olup,aynı şikayetten kaynaklanan tazminat istemli davalara da adli yargı yerinde bakılacağı, ancak Uyuşmazlık Mahkemesinin adli yargı içerisinde hangi yargı merciinin bu davalara bakmakla görevli olduğu hususunda karar verme yetkisi bulunmadığı gözetildiğinde, bu belirlemenin ilgili yargı kolunun kendi içerisinde yapılması gerektiği sonucuna varılmıştır.

15. Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak, Bolu 2. Ağır Ceza Mahkemesinin 27/05/2022 tarihli ve E.2022/133, K.2022/128 sayılı görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

V. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Davanın çözümünde ADLİ YARGININ GÖREVLİ OLDUĞUNA,

B. Bolu 2. Ağır Ceza Mahkemesinin 27/05/2022 tarihli ve E.2022/133, K.2022/128sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA,

28/11/2022 tarihinde, Üye Nilgün TAŞ'ın KARŞI OYU ve OY ÇOKLUĞU İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye
Muammer	Nilgün	Doğan	Eyüp
TOPAL	TAŞ	AĞIRMAN	SARICALAR

Üye	Üye	Üye
Ahmet	Mahmut	Bilal
ARSLAN	BALLI	ÇALIŞKAN

KARŞI OY

Dosya kapsamına göre, davacının tazminat talebinin dayanağı tutukluluğu sırasında bulunduğu Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda ziyaretçileriyle yaptığıgörüşmelerin dinlendiği ve kayda alındığı, bu suretle haberleşmenin gizliliği, özel hayat ve aile hayatına saygı haklarının ihlaledildiği iddiasına ilişkin idari eylem ve işlemlere ilişkin olup; yargısal nitelik taşımayan ve CMK'nın 141. maddesinde düzenlenen suçun soruşturması veya kovuşturması sırasında "hakim ve Cumhuriyet Savcılarının verdiği (telefon dinleme, mallara el koyma vb. gibi) kararlar ve işlemlere ilişkin" değildir. Bu haliyle, yargısal nitelik taşımayan, suçun kovuşturması ve soruşturması ile ilgili olmayan, cezaevindeki tutuklunun ziyaretçileriyle yaptığıgörüşmelerin dinlendiği ve kayda alındığı düzenlemesine ilişkin olan idari eylem ve işlem nedeniyle uyuşmazlığın çözümünde İYUK'nun 2/b maddesi uyarınca idari yargının görevli olduğunu düşündüğümden sayın çoğunluğun kararına katılmıyorum. 28/11/2022

Üye
Nilgün TAŞ